

Posudek na diplomovou práci Kateřiny Hamplové s názvem „Aspekty práva šaría ve Velké Británii“ (Praha, 2016)

Práce se zabývá aktuálním tématem, které by bylo možné uchopit a vytěžit v historicko-sociologické perspektivě. Stejně tak lze pochválit ochotu studentky zabývat se pokud možno objektivně a nezaujatě tematikou, která může být vnímána jako kontroverzní. Konečně, vyzdvihnout lze poměrně solidní množství bibliografie, která je převážně v anglickém jazyce.

Bohužel ale ostatní aspekty práce nesou vážné nedostatky. První základní problém spočívá v tom, že studentka explicitně nikde nekonstatuje, jaká je její hlavní výzkumná otázka. A do jakých případných dílčích pod-otázek se jí tato hlavní výzkumná otázka rozpadá. V návaznosti na to ani nikde nedefinuje, jakou metodologií by se ráda dopracovala k zodpovězení tohoto výzkumného problému, který si (ne)zadala. Vedle toho téměř chybí i vhodný sociologický teoretický rámec, ve kterém by byl problém kontextualizován a vykládán (například sociologie práva, sociologie migrace a integrace). Na jedné a čtvrt straně (str. 11-12) je sice velice povrchně a ze sekundárních zdrojů naznačena teorie sociální koheze, nikterak se s ní však v dalším textu nepracuje, není na ní odkazováno, není využita k interpretaci prezentovaných empirických údajů. Konečně, chybí explicitní uvedení toho, k jakým výzkumným výsledkům diplomantka dospěla.

S touto výtka pak souvisí druhý obecný problém práce. Její struktura je poměrně nečitelná až zmatečná. Jednotlivé kapitoly na sebe příliš logicky nenavazují, neodkazují se na sebe navzájem, často není dokonce vůbec jasné, proč řada rozsáhlých kapitol v diplomové práci vůbec je a musí být. Práce tak nepostupuje systematicky do hloubky a cíleně k jádru konkrétního a jasně vymezeného problému, ale spíše neustále pluje po povrchu a přeskakuje z tématu na téma. Jakoby „z vlny“ tak působí například jinak poměrně hezky napsaná kapitola o politickém islámu (str. 20-27) a dále kapitola o teroristických útocích v Británii z roku 2005 (str. 62-69) nebo kapitola s názvem „Fatwy“ (70-72). Není například jasné, proč studentka podrobně rozebírá počty muslimů v Rusku (str. 14), etymologii slova islamismus (str. 21), proč v diplomové práci uvádí celou řadu grafů z výzkumů veřejného mínění, ke kterým nemá v samotném hlavním textu žádný komentář či interpretaci jakkoliv se vztahující k tématu práce (například grafy č. 2, 3, 4).

Naprostým vrcholem je pak v této souvislosti celkově nejdelší kapitola celé diplomové práce s názvem „Střet britského a islámského práva (45-59). Ta sestává z mnohastránkového přepíraného textu úředních zápisů soudních sporů a rozhodnutí, které studentka nechává bez jakýchkoliv svých komentářů, interpretací, analýz, typologií. Přitom by se nabízelo takovýto skvělý materiál – patřící však v této podobě dominantně do příloh – zpracovat metodou zakotvené teorie či analýzy diskurzu, přičemž by samozřejmě musel být formou ilustrativních a typických citací prezentován v jiné, strukturovanější a umírněné podobě. Naopak velmi málo prostoru je věnováno hlavnímu tématu diplomové práce, jímž má být islámské právo ve Velké Británii (str. 41-44). Tyto kapitoly se odkazují pouze na oficiální internetové zdroje, chybí jakákoliv diskuse problémů a odkazy na základní relevantní akademickou literaturu. Celkově tak diplomová práce působí jako vnitřně nesourodá a nesoudržná „koláž“ jen volně či vůbec propojených témat, o kterých si studentka v minulosti četla a pořizovala výpisky. Pro diplomovou práci však tento přístup bohužel nestačí.

Třetí zásadní výtka souvisí s formou práce. Budí dojem, že se studentka pokoušela „nahnat“ rozsah všemi možnými způsoby, a to v časové presu. Celkově to však nepůsobí seriózně: od velikosti písma a nepodstatných grafů přes celou stránku, přes kapitoly v rozsahu jeden a čtvrt stránky, až po onen téměř patnáctistránkový tok soudních rozhodnutí a po časté opakování téhož na různých místech práce (například definice islámského práva šaría na str.

26 a poté opět na str. 29). V souvislosti s formální stránkou není šťastná ani stylistika. Zcela nesrozumitelná je například pasáž na str. 59-60. Podobně nejasná a do češtiny nepřeložená dlouhá citace primárního anglického textu je na str. 60-61. Text by bylo zapotřebí po jazykové a stylistické stránce projít a zásadně dopracovat.

Čtvrtým obecným problémem je nekritické uvádění různých klišé a stereotypů, které opět často ani vzdáleně nesouvisí s tématem práce. Autorka například konstatuje, že nástup Islámského státu v roce 2014 a migrační krize z roku 2015 otevírá evropskou debatu o islámu (str. 8). To je ale spíše dost omezená česká perspektiva, „o islámu“ se v Evropě vede celospolečenská i akademická diskuse minimálně od 80. let (první šátkové aféry ve Francii, kauza Satanských veršů, první palestinská intifáda). Dalším příkladem by bylo například konstatování, že islámské právo šaría v Saúdské Arábii brání modernizaci. Bylo by dobré vysvětlit, v jakých dimenzích modernizačního procesu se tak děje (jistě ne ve všech). A zda je na vině skutečně islámské právo (versus například rentiérský efekt nebo efekt autoritářského režimu).

Vzhledem k vážným nedostatkům věcným i formálním **nedoporučuji** předloženou diplomovou práci k obhajobě.

V Praze 12. září 2016

Mgr. Karel Černý, Ph.D.